

การศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับตัวนักดนตรีพื้นบ้านในบริบทของสังคมเมืองเชียงใหม่ปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของดนตรีพื้นบ้านทั้งในอดีตและปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของดนตรีพื้นบ้านในสังคมเชียงใหม่ จากอดีตสู่ปัจจุบัน 3) เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงของดนตรีพื้นบ้าน เช่น การให้ความหมายของดนตรีในยุคสมัยใหม่, กระบวนการสร้างตัวตน (Identity) ของนักดนตรีพื้นบ้านในระดับฝีมือต่างๆ วิธีการศึกษานี้เป็นทั้งการรวบรวมข้อมูลทางเอกสารที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วมในวงดนตรีพื้นบ้านต่างๆ

ผลการศึกษาพบว่า ดนตรีพื้นบ้านเป็นดนตรีเรียบง่ายที่เกิดขึ้นในชุมชนหมู่บ้านล้านนา ในบริบทของสังคมเกษตรในอดีต ดนตรีพื้นบ้านได้รับใช้เพื่อความบันเทิง และพิธีกรรมในโอกาสต่างๆ ของชาวบ้าน และดนตรีอยู่ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของผู้คน หลังจากสังคมเชียงใหม่ได้เปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมืองแล้ว หน้าที่ของศิลปวัฒนธรรมของล้านนาแบบเดิมก็ลดลงไป และความหมายของการบรรเลงดนตรีก็มีหน้าที่ที่สนองตอบต่อระบบธุรกิจมากขึ้นตามนโยบายของรัฐ ในช่วงเดียวกันนี้ก็เกิดอาชีพใหม่ คืออาชีพนักดนตรีพื้นบ้าน

ดนตรีพื้นบ้านเป็นศิลปวัฒนธรรมหนึ่งที่มีการปะทะประสานกับวัฒนธรรมอื่นๆ อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งความเป็นไปของดนตรีพื้นบ้านยังต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแต่ละยุคสมัย ซึ่งเป็นโครงสร้างหลักของสังคม ส่งผลให้ดนตรีพื้นบ้านมีการเปลี่ยนแปลงทั้งเชิงรูปแบบและเนื้อหา รวมทั้งมีความหมาย และบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนไปตามบริบทต่างๆ แต่ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือเป้าหมายของการเล่นดนตรีพื้นบ้านของนักดนตรีก็เริ่มที่จะเปลี่ยนไปเป็น เรื่องของการเล่นเพื่อได้รับค่าตอบแทนเชิงธุรกิจกันมากขึ้น

อีกด้านหนึ่งคือด้านของนักดนตรี ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพใหม่ในสังคม ในบริบทดนตรีเพื่อธุรกิจ นักดนตรีจะต้องเรียนรู้เรื่องของแนวทางดนตรี และองค์ประกอบของวงด้านต่างๆ มากขึ้น เพื่อเพิ่มลีลาของตัวเองให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค นักดนตรีที่เรียนรู้เรื่องเหล่านี้ได้เร็วก็มีโอกาสในการเข้าสู่เส้นทางธุรกิจได้มากกว่า และเมื่ออยู่ในเส้นทางนี้ก็ต้องมีแข่งขัน และช่วงชิงกัน ด้านของนักดนตรีจึงเป็นอีกด้านหนึ่งที่มีการปะทะประสานกันอยู่ตลอดเวลาท่ามกลางบริบทของความเป็นนักดนตรีมืออาชีพ

ABSTRACT

TE 154592

The study entitled "Adaptation of Lanna Musicians on the Present Context of Chiang Mai Society" is designed 1) to study the social function of Lanna traditional music in the past and the present 2) to study the process of the Lanna traditional musical change and its adaptation in Chiang Mai society from the past to the present in Chiang Mai 3) to study the outcomes of traditional Lanna musical transformation i.e. giving the new meanings of Lanna music in the period, the process of forming Lanna musicians' identities. The methods used in this study are those of qualitative research in the field: interview, participatory observation and documentary research.

The results indicated that the traditional Lanna music was originally born in the local past context. This native music was played as the entertainment and in rituals at the local events, and was close to the local people's life. After changing to the modern society in Chiang Mai, the former musical role was urged down, but the meaning of playing music was connected to the business context as following promoting the tourist industry by the Thai government. This social change has produced musicians as professionals at the same period. The Lanna music is the one of the art and culture that has constantly connected with other culture. Then the musical character is influenced by politics, economics and society. Those gave musical transformations, the meaning and the role in each context and each period. The Lanna musicians have started playing for the business rather than the former purposes.

Besides, new professional musicians have to adjust the traditional music to satisfy the customer's requests. The earlier musicians learn the business way more opportunities and this new musical direction cause competitions and contests between the above musicians.